

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára 2 k. 40 f. (1 frt 20 kr.) Egy szám ára 24 fillér (12 kr.)
Egyleti tagok, 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek. Minden pénz
Gálfi Lőrincz egyll. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

Az idő

*Igen lassu azoknak, a kik várnak valamit,
Igen gyors azoknak, a kik félnek valamutől,
Igen hosszú azoknak, a kiknek bánatjuk van,
Igen rövid azoknak, a kiknek örömiük van.
De azoknak, a kik szeretnek,
az idő örökkévalóság!*

Van Dyke Henry.

Feltámadás emlékére.

— Heribert Rau után németből szabadon átdolgozta
Perczelné Kozma Flóra. —

Hol is lehetne nagyobb áhitattal és pompával megünne-
pelni a husvétot, mint épen Jeruzsálemben: Krisztus szenvedé-
sének, halálának és feltámadásának színhelyén. Már jóval
előre betilt itt az egyház minden zajos vigszágot, örömet, hogy
mindenki csendesén magába szállva kezdhesse meg a vezeklést.
A gyásznek sötét színe borítja ilyenkor az oltárokat, befátyo-
lozva állnak a feszületek, szent képek és az ünnepélyes, halált
jelképző csendességet csak ritkán szakítják félbe a fel-fel hangzó
gyászindulóknak borzalmas hangjai. Így érkezik meg Jeruzsá-
lemben husvét előestéje.

De ezen estétől kezdve azután mozgalmass kezd már lenni
az egész „szent“ város; szorosán gyökeret vert itt minden ke-
reszténynek a szívében az a hit, hogy ezen napnak estéjén
világosságot bocsát le Krisztus a szent sirba, hogy abból *feltá-*

madásának emlékére mindenki résztvehessen. Oda sereglik tehát már jóval előre az egész környék örege és fiatalja, a ki csak egy kicsit is igényt tart a „keresztény“ elnevezésre, hogy minél közelebb juthasson az „égből alászállott“ világosságához!

A czeremonia kezdetén a templom belsejében eloltják a világosság nagy részét és egy török tiszt vezetése mellett megvizsgálják és lepecsételik a sirt. E pillanat valóban meghatóan komoly! A hívő sereg a porban hever, hogy jámbor türelmetlenséggel könyörögjen azon pillanat eljöveteleért, mikor is a *magasból* alászállott világosságnál ki-ki meggyújthatja magával hozott fáklyáját, vagy csak csekély pénzen vett kisebb-nagyobb gyertyáját!

Végre megérkezik a várva várt pillanat; a patriarcha lassan közeledik a tömeg felé s utána vonul az egész papság hosszú komoly menetben. A szent sir ajtaja kinyílik, egy pap belép, és mint Krisztus sirba tételénél, az ajtó ismét bezárul.

Egy hang, egy lélekzet vétel sem hallatszik a nagy csendben, csak messziről zúgnak tompán a harangok.

De egyszerre a sir mélyéből örömteljes hozsánna üti meg a hívők füleit, annak jeléül, hogy „leszállott“ már az égi világosság e siralomvölgybe! Nagy örömrivalgás tör ki erre mindenfelől, a gyászfátyol egy percz alatt, egyetlen zsinorrántással hull le az oltárról, képekről; a patriarcha pedig kinyitva a sir ajtaját, ünnepélyes komolysággal gyújtja meg az ott fellobogó káprázatos világosságnál fáklyáját, az egész papságtól és a hívők imponans nagy seregétől követve. Ezek most már ujjongva, tombolva, kiabálva és egymást lökdösve tolongnak előre, hogy az „égi fénynél“ ők is minél hamarabb gyújthassák meg magukkal hozott kis gyertyáikat és diadallal ünnepelhesék azután a feltámadás ünnepét!

Bármennyire misztikus és a kereszténység szellemével ellenkező, barbár színezetű legyen is ezen czeremonia, lehetetlen, hogy mindnyájunkra mélységes hatást ne gyakoroljon ennek meglepően komoly jelentősége!

Mert vajjon akaratlanul is nem poetikus szépen jelképezi-e előttünk ezen ünnepély a *világosság* győzelmét a sötétség felett, az *élet* hatalmát a halál és az *örök* diadalmát a mulandóság felett. Nem gyönyörűen mutat-e arra a kötelességre, melyre *minden egyes embernek* törekednie kellene az „égből alászállott“ világossághoz való közeledésre, hogy abból mindenki tehetsége szerint: kisebb-nagyobb mértékben kivehesse a maga részét, együttesen ünnepelve azután egy örökös „feltámadás“ örökös „menybemenetel“ ünnepét!

És végre öntudatlanul is nem arra figyelmeztet-e bennünket ezen jeruzsálemi ünnepély, hogy tulajdonképen az *egyháznak*, a *pápságnak* kötelessége „feltárni“ előttünk a „világosság“ hoz vezető ajtót; első sorbau *annak* kötelessége az „égi fényhez“ zarándokolni, hogy jó példával járva elől, buzgón vonulhasson utána a hívők nagyszámu serege!

Csodálatos tehát, hogy épen ezen *ős-orthodox* szertartás jelképezi előttünk leghivebben a *protestantismusnak* és a *protestans* szellemtől áthatott léleknek örök kötelességét!

De tegyük csak mi protestánsok őszintén a kezünket szívünkre és gondolkodjunk kissé komolyabban e szent ünnepen, vajjon kerestük-e mindenkor és minden körülmények között híven az igazságot és világosságot?! Sőt némelykor világi érdek, önzés, ál-szegény vagy közönyös nembánomság miatt nem *hunytuk-e* be szemünket ez „égből alászállott“ ajándék előtt? Sohasem kaptuk-e magunkat azon, hogy csupa kényelemszeretetből, lustaságból szinte feszélyezett bennünket ennek „leszállása“ és iparkodtunk az utjából lehetőleg kitérni

Szálljunk csak ez ünnepies alkalommal mélyebben magunkba, vajjon éreztünk-e mindig méltó fájdalmat egy-egy „korporsó“ sötétsége felett és áhítoztuk-e úgy le a világosságot, mint a jeruzsálemi keresztények teszik husvét első estéjén? Éreztünk-e méltó felháborodást az igazságnak *minden egyes* keresztrefeszítésénél, sirbatételénél és iparkodtunk-e azt tőlünk telhetőleg megakadályozni. vagy a legjobb esetben himeztünk-hámoztunk és „mostuk a kezünket“ akár csak maga Pilátus?!

Védjük-e mindenkor a gyengéket és igazságtalanul üldözötteket, istápoltuk-e a szegényeket, betegeket, készek voltunk-e mindenkor egy-egy igazság kedvéért bátran szembeszállani az egész világgal? Küzdöttünk-e híven az előítéletek és megrögzött ósdi elfogult nézetek ellen, avagy nem hallottuk volna és nem hallanók-e még most is a tömegnek és a soha ki nem vesző farizeusoknak feszítsd meg kiáltását.

Vajjon nem vennők-e észre, hogy magát a krisztusi szellemet, a megváltónak egyszerű, könnyen érthető, gyermekiesen tiszta és az egész világot szeretettel magához ölelő humanus tanait a felekezetiességből, babonákból és előítéletekből összetákolt keresztrefeszítették fel, hogy azután a könyörtelen dogmák és üres czeremóniák hideg, merev és élettelen sötét sirboltjába zárják be! Nem vennők-e észre, hogy még a mai civilizált világban is hány és hány sötét sirbolt tátong felénk, hideg, dohos levegőt terjesztve maga körül!

És ha mégis itt-ott „leszáll az égi világosság“ e siralom-

völgybe, csodás módon megvilágítva egy-egy elhagyatott sirböltöt, jól eső fényt és áldásthozó meleget árasztva mindenfelé, vajjon oda sereglünk e „fáklyáinkkal“, mint a hogy azt a jó jeruzsálembeliek Krisztus feltámadásának emlékére teszik?

Ha nagyritkán — valahonnét — felénk hangzik ismét az örömhír, a hozsánna, a meseszerű „csodá“-ból szóló ujság, hogy *mindennek ellenére*: „feltámadott“, vajjon sietünk-e az *örvendzőkkel örvendezni*, velök lelkesedni és lelkesedésökben őket tovább buzdítani!

Mert bármily költői szépen jelképezze is előttünk a Krisztus feltámadásáról szóló gyönyörű példázat: az *igazságnak* diadalát, a szent és nemes eszme *elpusztíthatatlan* örök életét, ezt pusztán tudomásul venni nem elég. Mert valamint Jézus halála is csak akkor szolgálhat „megváltás“-ul, ha annak emléke meg-nemesíti, megjavítja egész lényünket s arra az életre ösztönöz bennünket, melyet ő egész a keresztfáig következetesen, törhetetlen hűséggel kitartott, ugyan úgy nem ér a Krisztus feltámadásában való hit sem semmit, *ha annak mély jelentőségét* át nem érezzük és *minden nap, minden órában életünkkel, cselekedeteinkkel és minden gondolatunkkal* nem ünnepeljük és nem *bizonyítjuk* a „feltámadás“ a „menybemenetet“ ünnepét!!

Majd ha lelkünk és szívünk örökké a „világosság“ az *igazság* felé lesz fordulva, majd ha nem resteljük „fáklyáink“-kal sorra járni a „megvilágított“ sirokat, hogy az onnét nyert „égből alászállott“ világosság által vezéreltessük magunkat előre az „Isten országa“ felé, akkor, de csak akkor ünnepelhetjük joggal a husvéti ünnepet, méltán örvendezve a tanítványokkal: „Krisztus feltámadott“!

Krisztus és a sátán.

— Krisztus monda * —

Mikor még a gonosz sátán
Itt járt köztünk a föld hátán,
Vagyont gyűjtött csalva, lopva,
Volt sok pénz, ökre, lova.
Hát aztán a gyapjas állat,
Lehetett úgy öt-hat század;
Ámde a ki legeltette,
Megitassa, megetesse, —
Mind ott hagyta a sok szolgálta.
- Kevés a bér, sok a dolga, —
Történt bizony akár hányszor,

* A korán elhunyt jeles költő hátrahagyott irataiból

Hogy rosszmaga volt a pásztor :
Éjjel-nappal őrzé nyáját,
Ha hiány volt, vallta kárát.
Hanem egyszer mégis végre
Szert tehetett jó cselédre.
Maga Krisztus állt be hozzá.
Igért is ám ökröt, lovat,
Száz forintot, kilencz juhat,
Tetejébe két pár bocskort,
Ünnepnapra süttet, jó bort.
— Telt az idő, múltak napok,
Vitára sem volt ám nagy ok :
Gazda, szolga éltek esendbe',
Egymással megelégedve
Hanem, hogy az év lejára,
Került a sor számadásra.
Ám a sátán, a mit ígért,
Nem adta ki most már a bért.
»Drága jószág« — mondá »a ló,
Az ökör sem neked való,«
Hanem egy pár kergés juhat
Szűkmarkuan mégis juttat.
Szóla Jézus: »Jól van sátán,
De míg itt élsz a föld hátán :
A mit elvont tőlem szíved,
Viseld magad, legyen tied.«
És azóta gonosz sátán
Jár tél-túl a lovak lábán,
Bojtos farka, bárki lássa,
Az ökörnek hasonmása,
A fején meg kosnak szarva
Ékeskedik jobbra-balra.

Végh Mátyás.

A kollegium ünnepe.

Igy nevezzük azt a nagy jelenetet, a melyhez hasonlót a régi unitárius kollegium soha sem látott, az uj vajmi ritkán lásson : egyszerre *négy tanár beiktatását*. Régi intézetnél négy hely egy-két év alatt csak nagy pusztítás esetében nyilik meg. Az unitárius kollegium gymnasiumi tanárai közül Nagy Lajos negyvenhárom év multával megöszülve, szeretettől környezve nyugalomba vonult. De Boros Sándor a férfikor legjavában, telve nemes ambícióval, nagy akaraterővel, hirtelen, váratlanul elszakított a

kérhetetlen halál által. Perédi József a még nem is negyven éves, nagy tudású tanár elméje elborult, meghalt, a munkás életnek helye megüresedett; s végül az új épület torna-csarnokába rendes tanár vált szükségessé. Így került össze négy új tanár: *Pátfi Márton* a magyar és latin nyelv, *Hidegh Mihály* a szám- és természettan. *Lassel Gyula* a tornászás, *Dr. Kiss Ernő* a latin-magyar irodalom tanszékére. Ezeknek volt beiktatási ünnepélyük márczius 8-án diszes közönség előtt.

A beiktató szerepét *Fekete Gábor* isk. f. ú. gondnok teljesítette meglepően szép alkalmi beszéddel, a melyben tömören s mégis kimerítően van jelezve, hogy mit vár az intézet a beiktatandó tanároktól. A tanárok felolvasták székfoglaló értekezéseiket: *Pátfi Márton*: »A nyelvérzék és az iskola«. *Lassel Gyula*: »A tornászhatása a szellemre«. *Hidegh Mihály*: »A természettan módszerei«. *Dr. Kiss Ernő*: »Vörösmarty mesterei«.

Pátfi Márton terjedelmes tanulmányát az eredeti fölfogás, az egészséges magyar humor és az anyanyelv szeretete jellemezte. *Hidegh Mihály* a physika másíthatlan törvényének kutatása módját ismertette nagy készütséggel. *Lassel Gyula* megmutatta, mennyire fontos és kiegészítő zésze a szellem fejlesztésének a tornászhat. *Dr. Kiss Ernő* aránylag rövid tanulmányával meggyőzött, hogy *Vörösmarty*nak is, a classikusoknak is mestere tud lenni. U különben már kész író.

Dr. Gál Kelemen találó és jól sikerült beszédben mutatta meg a tanároknak helyöket és a rájuk váró szerepet. Végül *Ferencz József* püspök tárgysoron kívül kifejezést adott a hallottak fölötti kiváló nagy örömének, a mely azért is nagy, mivel látja, hogy az új tanintézet oly derék tanítókat nyert, a kik előbbre fogják vinni a tanügyet. Az ifjusági énekkar *Izslai Márton* vezetése alatt s az *Apolló* kör emlték a szép ünnepély hatását, a melytől valóban el volt telve a hallgatóság.

A beiktatott tanárok a beiktatókat és a tanári kart megvendégelték a konviktusban, hol *Nagy Gyula* tanár pohárköszöntőben, a nála megszokott humorral s a multa és jelenre egyaránt jellemző szavakkal, így verselt:

Egyházunk, iskolánk ma nagy napot ére,
Négy csillagot varr fel forró kebelére.
Én is az örömnék nagy árjában úszom,
A múltnak láttyolát kissé félre húzom;
Mert régi képei az elmúlt időnek,
Akaratlanúl is lelkem elé jőnek.
Ne feledjük még a régi kollegyomot . . .
Ugy hagytuk ott szegényt, mint egy régi romot.

Régi jó iskola, lelkem őrzi képed,
Én is benned éltem át sok gyermek évet.
Száz évig voltál te a tudásnak őre,
Biztató szavad volt : fiaim előre!
Távolból is feléd vont a szivünk vére,
Ugy vágyik a gyerek anyja kebelére ;
Kebleden nevelted fel a szegénységet,
Nem kérdezted : fiam, van-e kapupénzed :
Hiszem, hogy az Isten a világnak atyja,
De higgyék el nekem, ma a pénz mozgatja.
Mi jól tudjuk, hogy a pénz nem élő személy,
Mért van az, hogy mégis minden nyelven beszél?
A diáknak régen nagy kincs volt egy susták,
A míg egyet látott, fülét százszor húzták.
Legtöbbnek csak krumplic volt a vacsorája,
Tudja Isten, mégis piros volt orczája.
Ha télen elfogyott a tüzelő fája,
Vigabban füstölt a sok deák pipája. . . .
Régi jó iskolám ! átnézem a multam,
Sokszor megvigasztal, mit beneed tanultam :
Az élet sarkköve nem a sok ismeret,
Tudás mellett fő a jó lelkiismeret.
A ki tiszta szemmel nézi a világot,
Tövissek között is lelhet szép virágot.
Te régi iskola ! falaid korhadtak,
Habár reád cifra toalettet adtak.
Régi köntösödben többé már nem látunk ;
Elvitték belőled a házi oltárunk.
Hajh ti régi kövek ! hajh ti régi falak ;
Padot tibennetek már senki sem farag.
Hogyha kezéd lenne, hajadba markolnál,
Tudom, ha szád lenne, sirva panasznál !
Hogyha szemed volna, száraz nem maradna,
Hogyha szived lenne, talán meghasadna. . . .
Csak az Isten örök, egyebek elmulnak,
Benned ezután már paprikát árulnak.
Bezárt ablakodon, ha bezörget a szél,
A benned lakóknak a házbérről beszél. . . .
Te öreg iskola ! most már Isten veled !
Hordozd még sokáig a régi fedeled.
A te verőfényes napjaid elmultak,
Jó emléked őrzik, kik benned tanultak.
Te öreg iskola ! hiszem, még megéred,
Hogy a jó szellemed itten újra éled.

Áthoztuk őt ide, e szép palotába,
Leapadt pénztárunk sirva néz reája.
De azért nem félünk semmiféle vésztől,
Habár izzadunk a központi fűtéstől.
Négyen vannak, a kik bizonyoságot tesznek,
Hogy új iskolánknak oszlopai lesznek.
Előbb emlitem a Pálfi Márton nevét,
Ugy üdvözlöm őt, mint a jövő emberét;
Már gyermekkorában vágya ide hozta,
Tudjuk, hogy tenyerén a sors nem hordozta.
A szép Aranyosszék születési helye,
Ottan fejlődött ki az ő »nyelvérzéke«.
Mi tőle ezután nagy dolgokat várunk,
Szeretettel várja ősi, nagy könyvtárunk;
Fordítsa reája lelke nemes hevét,
Feltalálja ottan Brassai szellemét.
Lassel tanárunk ma bizonyoságot teve,
Hogy a túfokán is átbujhat egy teve,
Hogy az olyan ember, ki mindig tornázik,
Szellemi kötelen föl a menybe mászik.
Hidegh Mihály tanárt igen megszerettem,
Mert ott születhetett, a hol szőlő terem.
A természettannak módszereit tudja,
S a Venus csillagnak merre visz az útja.
Összehasonlítani alig tudom mással,
Lelki rokonságot tart Pithagorással.
Ő csak úgy komázik a logáritmussal,
Róla elhisszük, hogy jól kibírja szuszszal.
Végre nunc venio dr. Kis Ernőre,
Elvitt minket ma egy virágos mezőre,
Hol a kis fűszál is, ha ringatja a szél,
A magyar költészet nagyjairól beszél.
Örvendhet a lelkünk mind a négy tanárnak,
A tudás kertjében nagyon jól kapálnak;
Gondos keze alatt e tanárseregnek
Még a fűzfák is mind ananászt teremnek.
Hisszük, egyházunknak hú szolgái lesznek,
Mert szolgái lettek már az egy Istennek.
Még csak azt kívánom e szép ünnepélyen:
Mind a négy tanárunk soká, soká éljen!

A jellemtisztaság nem más mint Istennek állandó szeretete
és a rossz állandó gyűlölése.

Fraude.

Perédi József.

A kolozsvári unitárius kollégium diszes homlokán fekete lobogó leng. Szomoruan hirdeti, hogy gyászuk van a muzsáknak. Egyik szeretett tanárunk *Perédi József* már két éve roszul lett. Elméjére homály borult. Azóta volt egy-egy derüs órája, de az övéi szívét csak a reménytelenség kínya gyötörte. Márczius 19-én reggel bekövetkezett a katasztrófa. A testben még mindig erős férfunak szívét szélütés érte és egy pillanat alatt megkezdődött az örökkétartó halál. Perédi is ott van a kolozsvári temetőben jó barátja, hűséges dolgozó társa és igazgatója Boros Sándor közelében. Egyik sem láthatta meg a diszes új kollégiumot, a mely pedig méltán számított reájok.

Perédi József Kolozsvárt született 1862-ben február 8-án, tehát összesen is csak 40 év jutott számára. Atyja Ptacsnik Mihály, elébb a sétatér kertésze, azután a fiuképezdésé. Anyai ágon a lengyel unitárius Sinczki családhoz tartozott. Ő is mindig igaz, hű unitárius volt. Kolozsvárt tanult az unitárius kollégiumban és az egyetemen. 1883 őszén alkalmazást nyert a kollégiumnál mint a latin nyelv h. tanára. 1886-ban a nagyszalontai polgári iskola latintanszékét nyerte el. Ott később igazgató lett. 1893-ban megválasztatott kolozsvári főiskolánk tanárává. Visszajött a szülői földre, melyet hiven szeretett. Tanári működését a tanítványok és tanártások ragaszkodó szeretete és becsülése magyarázza meg. Volt tanítványai ma is a legnagyobb tisztelettel és elimeréssel emlegetik kiváló előnyeit.

Márczius 21-én temettük el az egyetemi kórház kápolnájából. Nagy részvét nyilvánult. A kollégium ifjúsága gyászlobogó alatt testületileg vonult ki. A tanári testületek képviselői, ismerősök nagy számban vettek részt. A tanári kar és a család kísérte a koporsót. Mózes András lelkész megható szép oratiót és imát mondott a koporsó felett. A sirnál az ifjáság nevében Szatmári Miklós VIII. oszt. tanuló beszélt, a tanári kar nevében Gálfi Lőrincz tanár bucsúzott el gyönyöü beszédben.

Nyugodjék csendesen a derék jó ember. Hátramaradott özvegyét és két kis fiát vigasztalja az általános részvét és a kartársak rokonszenve!

Budapesti Dávid Ferencz Egylet.

Közelebbi gyűlését a budapesti Dávid Ferencz Egylet márcz. 1-én tartotta meg. Meissner művészi orgona ábrándja nyitotta meg a műsort, követte lelkészünk Józán Miklós úr szép imája, a melyre egy katolikus ismerősöm azt a megjegyzést tette, hogy azt minden templomban el lehetne mondani és azt hiszem, ez a legnagyobb dicséret nemcsak erre az imára, hanem összes imáinkra, beszédeinkre és énekeinkre nézve is, melyeket mind ez a vonás jellemzi. Ezután énekelte Starb Ludovika urhölgy Bellovics Imre zeneegyleti igazgató orgonakisérete mellett „Jeruzsálem megölöd a profétákat“ czimű éneket Starb Ludovika urhölgy énekét jellemzi az erő és a színezés, a mint hangjával festeni tudja a költőnek érzelmeit.

Beszédet tartott Hatala Péter hittudor, egyetemi tanár úr „Az ember és az Isten“ czimen Tudományos beszéde a hallgatóság elé tárta az embereknek Istenről való fogalmát és értékét emelte az a sok idézet, melyekkel szavai igazságát bebizonyította. Látszott, hogy nemcsak megírta tanulmányát, hanem ezt megelőzőleg tanulmányozta is az ide vonatkozó szakműveket. Követte e beszédet Győry Ilona irónő úrhölgy ö nagysága „Győzedelmes Isten“ czimű költeménye, melyet maga a szerző szavalt el, bebizonyítva, hogy a mit írt, át is érezte. Költeménye tárgya a keresztény hit isteni. Két római hős Jupiternek ígér nagy áldozatot, ha győznek; azonban vereséget szenvednek és erre megrendül bennük Jupiter iránt a hit. A sebekben fekvő két ifjuhoz egy öreg ember jő, a ki kunyhójába vezeti őket és itt elébök tárja a keresztény hit tanait Erre a két ifju vagyont ígér, de ő azt mondja, nem kell vagyon, csak igaz szívből jövő ima, erre a két ifju megkeresztelkedik s felkiált az áhitattól elragadtatva „Győzedelmes Isten“. E költemény az ő szép festői nyelvén és kitünő szavalatával oly nagy hatással volt a jelenlevőkre, hogy a templom komolysága mellett is éljenzésre és élénk tapsra ösztönözte a jelenlevőket.

Bezárta az ülést Lukács Henriette opera énekesnő ö nagysága éneke, a kit Battek Zoltán úr kísért hegedűn és Meissner úr orgonán. Felséges hangján énekelte az „Ave Maria“ czimű egyházi éneket, a melyet lelkészünk átdolgozott. Lukács ö nagysága énekét és Battek Zoltán úr, filharmoniai társasági tag hegedűjátékát már mi ismertük, zeneóráinkban nehányszor élveztük és most sem csalódtunk, sőt legmesszebb menő kívánalmainkat is kielégítettü. Elmondhatjuk, hogy üléseink mindig jobban és jobban sikerülnek és a közönség száma is emelkedik, illetve emelkednék, ha volna hely. A jelenlevők szép száma

zsúfolásig megtöltötte kis templomunkat. Még egy dolgról kell megemlékeznem, egyletünk elnöksége indítványára egyházközségünk lámpákat készíttetett templomunkba és ez az oka, hogy márcziusra maradt február havi ülésünk s egyzsersmind ezért tarthattuk meg délután ülésünket s így nem kell ezután elfoglalni ülésünkkel a vasárnapi istentisztelet idejét. Ezért köszönetet mondhatunk csak a keblí tanácsnak, hogy egyletünk működését megkönnyebbitette.

És a dolgok mind arra vallanak, hogy egyletünk életképes, műsora mindig élvezetesebb és változatosabb lesz, közönsége mindinkább emelkedik és a mi fő, nem csalódottan, hanem várakozáson felül részesül műélvezetben, ki nem fárasztva egy órai élvezettől. Ha végig tekintünk eddigi műsorainkon és a mostanin, azt tapasztaljuk, hogy a változatosságban emelkedtünk, mert csak e téren emelkedhetünk. Eddigi műsoraiuk egyes pontjai is élvezetesek voltak, hanem e műsor változatossága és érdekessége felülmulja eddigi üléseinket. Elmondhatjuk, hogy: Haladunk.

Ujvári László.

Jótékonyság és buzgóság.

Az aranyos-tordaköri egyházközségekben 1901. évben tett adományokról.

Mészkon a dalárda 2 drb énekes könyvet vett a templom számára 2 korona 40 fillér értékben.

Komjászeg. Az egyes hivek közadakozásból egy fekete s egy piros bársony szószéktakarót vettek 40 korona értékben. Barta György 4 ünnepen urvacsorai kenyeret adott 3 korona 20 fillér értékben. Összesen: 43 kor. 20 fillér.

Tur. Ifj. Halmágyi Károlyné egy urasztali pohártakarót 8 korona értékben, Halmágyi Károly lelkész 4 ünnepre urvacsorai kenyeret 2 korona értékben, Csipkés Viktor urvacsorai bort 8 korona értékben, Halmágyi Károly lelkész a papi konyhán sütő és főző kemenczét csináltatott 16 koronával, összesen 34 kor.

Szind. Özv. Jobbágy Dánielné egy ünnepen, özv. Szöcs Mózsné egy ünnepen urvacsorai kenyeret és bort ajándékoztak 2.50 k. - 2.50 k. értékben, összesen 5 korona.

Várfalva. Esperes tisztelendő Csegezy László ur a Barlaalaphoz ajándékozott 20 koronát. Az egyes hivek urasztali karcsóra újándékoztak 95 korona 30 fillért, id Kádár András urasztali tányért 10 korona, özv. Pálfi T. Mózsné urasztali takarót 8 korona értékben. özv. Pálfi K. Sándorné s Pálfi D. Am-

brus egy-egy ünnepre urvacsorai kenyeret és bort 10—10 korona értékben. Rektori kepe megváltásra alapul gabonában Biró Lajos lelkész 16 korona, Ferenczi Mózes énekvezér 32 korona, Pálfi T. Ambrus 16 korona, id. Pálfi Benedek 4 korona értékben. Lelkész Biró Lajos a papi telken kútásás alkalmával kútásóknak 20 koronát. Összesen 241 korona 30 fillér.

Alsó-Fára. Kovács Mihályné urvacsorai borra 8 koronát. Székely Jánosné, Székely Andrásné, özv. Ferenczi Mártonné, Banda Istvánné 1—1 ünnepre urvacsorai kenyeret 1—1 korona értékben, összesen 12 korona.

Torockó-Szent-György Az egyes kegyes asszonyok közadakozásból egy piros bársony szószék takarót, 2 széktakarót s egy urasztali takarót szereztek 64 korona értékben. Mészáros István s Simándi József egy-egy ünnepen urvacsorai kenyeret és bort ajándékoztak 12—12 korona értékben, összesen 88 kor.

Aranyos-Rákos. Lelkész Létai Máté 4 ünnepre urvacsorai kenyeret ajándékozott 6 korona értékben.

Csegez. Egyh. tanácsos Pálffy János s neje Sárossy Klára 4 ünnepen urvacsorai kenyeret és bort ajándékoztak 22 korona 80 fillér értékben.

Kövend. Négy ünnepre urvacsorai kenyeret Dali János s neje Pálfi Róza ajándékoztak 8 korona értékben.

Bágyon. Egyházi tanácsos Pálffy Máté s özv. Csegezy Ferenczné egy-egy ünnepre urvacsorai kenyeret és bort ajándékoztak 10—10 korona értékben. Összesen 20 korona.

Közli: Biró Lajos.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

— **Kollégiumunk ifjúsága** márczius hó 22-én ismét egy igen szép és minden tekintetben jól sikerült házi estélyt rendezett az Apolló kör javára. A fényesen kivilágított és földszített tornaterem már másodszor fogadta be azt a nagyszámu előkelő közönséget, a mely az unitárius mulatságok iránt mindig érdeklődését nyilvánítja. Az estély egy kis koncerttel kezdődött, melyen az Apolló kör, az ifjúsági Dalkör több számmal működtek közre. Mózes Ilonka k. a. és Rosenfeld Aladár VII o. t. művészi zongora játékkal gyönyörködtették a közönséget. Szász István szavalt, Veress Gábor hegedűn szólót játszott. A közönség annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy több számot meg kellett ismételnök. A reggeli órákig mulatott az ifjúság.

— **Gondnokváltás** A sz.-udvarhelyi unitár. egyházközség gondnoka: Németh Albert, ki e tisztet 2 éven keresztül nagy buzgósággal s teljes odaadással töltötte be, hivatkozással nagyfoku elfoglaltságára, lemondott. Helyébe Deák Lajos kir. albiró választott, a kinek működése iránt a legjobb reménységgel van a fejlődés útján levő egyházközség minden tagja.

Uj orvosok. Dr. Barabás Józsefet a belügyminister kinevezte a marosvásárhelyi m. kir. áll. kórház másodorvosává; Dr. László Albert a kolozsvári Ferencz József Tud. Egyetem vizsgálatait kitünő sikerrel letévé, az orvostudományok tudorává ünnepélyesen fölvavatott. Gratulálunk a derék ifju orvosoknak.

— **Husz éves találkozót** rendeztek folyó évi márczius hó 15-n az unit. collégiumban az 1881—82. tanévben érettségi vizsgát tett osztálytársak. Az osztálytársakból megjelentek örömmel üdvözölték egymást, a távol maradtak kimentő és megemlékező sorai élénk érdeklődés mellett olvastattak fel. Fájdalommal emlékeztek meg korán elhunyt szeretett barátaikról s közöttük Boros Sándor intézetünk néhai nagyérdemű igazgatójáról, valamint Dr. Rotaridesz Mihály volt albiróról, Papp Kálmán és Jászár Mihályról. A találkozót az iskolai igazgatónál őrzött jekyzőkönyvbe iktatták és tíz év elteltével újabb találkozást tűztek ki. A convictusi alaphoz való hozzájárulásra adakoztak és Árkossy Lajost megbízták, hogy tanulóársaitól adományokat gyűjtsön s azt az „1881—82. tanévben végzetek“ neve alatt nyujtsa be folyó évi július hó 1-éig. Este a New-York szálló külön éttermében társas vacsorára gyűltek, melyen a tanárok közül többen részt vettek, élénk pohár-köszöntők mellett késő éjjeli órákig vltunk együtt. (—i—s.)

— **Két konfirmációi emlék** jelent meg a közelebbi időben. Egyiket Demeter Dénes h.-karácsonfalvi szorgalmas lelkészünk írta és adta ki. Tartalmaz vallásos költeményeket, imákat, történelmi rajzokat. Csinos kiállítás, több arckép disziti. Ára 60 fillér. A másodikat a Dávid Ferencz Egylet adta ki. Ez főleg a konfirmáció lényével foglalkozik, annak a jelentőségét igyekszik az ifjak szívébe vézni. Ára 20 fillér. A Dávid Ferencz Egylet főleg arra törekszik, hogy a legszegényebb gyermeknek is adhasson egy emléket a papja. A szülők és papok is örvendhetnek, hogy van mivel ellássák tanítványaikat.

— **Halálozás.** Az enyhe tél is megkivánja a maga áldozatait. Özv. Jánosy Geróné, Gedő Rachel, a már korábban elhunyt Jánosy Gerő nyugd. pénztárnok özvegye, élete 86-ik évében elhunyt. Gallásos lelkületű, nemes szívű nő volt. Két unoka góászolja. Moldvay János, volt körjegyző es egyh. tanácsos élete 68-ik évében elhunyt Bágyonban. Tevékeny, munkás férfi, jó családfő volt. Népes család góászolja. Özv. Bartalis Sándorné Simén Ágnes élete 69 évében elhunyt Parajdon. Febr. 24-én Ki-kadácsban temettetett el.

— **Virághullás.** Sámí László kir. táblabíró és neje szül. Ferencz Ilona püspökünk leányának másfél éves kis leánya Ilonka, másfél napi betegség után szerető szülői és nagyszülői karjai között elaludott örökre. „Elhullása ibolya hullás volt, ártatlanság képe. s bánata.“ A többi kis testvér között oly édesen, bájoslóan kezdett nőni. Mi hántotta kis szívét? Senki sem tudja. Bizonyosan a kis angyaloknak volt szükségük társra!

— **Nyilvános köszönet.** „A kolozsvári Unitárius Papnevelő Intézet önképzőkörének története a XIX. században.“ Írta Barabás István. Ilyen czímen adott ki önképzőkörünk egy kis füzetet, melynek árat 60 fillérbeu állapította meg. Ebből a füzetből 200 darabot szétküldöttünk lelkészeinknek s egyházkerületi gondnokainknak, szives figyelembe ajánlván az alap gyarapítását. Mély köszönettel és hálás elismeréssel tapasztaltuk, hogy igen sokan nemcsak a füzet árat küldötték be, hanem azon felül kegyes adományokkal hozzájárultak pályadíj alapunk növeléséhez. Fölül fizettek: Dr. Boros György 2 k., Nagy Béla 2 k., Orbók Mór 40 f., Gyulay László 10 k., Józán Miklós 1 k., Dr. Veress Vilmos 40 f., Mikó Dezső 2 k. 40 f., Rédiger Géza 1 k. 40 f., Végh Mihály 2 k., Biró Lajos 40 f., Geréb Zsigmond 40 f., Geréb Sándor 40 f., Ferencz Ákos 4 k. 40 f., Mikó Miklós 1 k. 40 f., Csegezy László 1 k. 40 f., Kelemen Albert 2 k., Létai Máté 1 k., Gábor Albert 40 f., Gálffy Zsigmond 2 k., Kozma

Dimén 9 k. 40 f., Csifó Salamon 40 f., Szent-Iványi Gyula 1 k. 40 f., Csongvay Lajos 1 k. 40 t., Kelemen Árpád 3 k. 40 f., Ürmösi Kálmán 40 f., Szathmári Miklós 1 k. 40., Vári Albert 1 k. 40 f., Kelemen György 40 f., Székely Zsigmond 40 f. Összesen 55 kor. 40 fill. A füzetek árából 20 kor. 20 fill. Összesen 75 kor. 60 fill., mely összeget pályadíj alapunkhoz csatoltunk. Egyletünk iránt érdeklődő és áldozatkész adakozók fogadják e helyen is önképzőkörünk nevében leghálásabb köszönetünket.

Á d á m o s s y G á b o r
elnök.

V é g h B e n j á m i n
pénztárnok.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

A D. F. E. által rendezendő tombolára kézimunkákat ígértek újabban: Bokros Heléna és Fangh Erzs kisasszonyok, Minns Fanny angol festőművész pedig egy képet fog küldeni a jótékonycélú estélyre. Minns kisasszony ugyanis tagja volt az elmúlt őszi angol kiránduló társaságnak, nagyon megszerette hazánkat, jelenleg szorgalmasan tanul magyarul és élénk érdeklődéssel kíséri a D. F. E. működését.

A Dávid Ferencz Egylet felső-fehéri fiókköre f. évi márcz. 11-én Hévizen gyűlést tartott a tagok és helybeli hitrokonaink meleg érdeklődése mellett. Az ünnepélyes rész a templomban folyt le, hol imát mondott Kelemen György datki lelkes Lőrinczi István alelnök megnyitójában kiemelte, hogy meddig az erkölcsi és vallásos élet ébresztése céljából alakult némely társulatok a felekezeti különbséget hintik a nép közé, addig a mi egyesületünk ezeken felül emelkedve, az egyetemes szeretet ápolásán munkál, a felvilágosodás és keresztényi hit ébresztésén fáradozik. Ily értelemben való munkára lelkesíti a tagokat és a közönséget. Nagy Árpád urmösi és Szabó Domokos datki áll isk. tanítók hatásos szavallataikkal szereztek élvezetet a köeönségnek. Útő Béla felolvasást tartott a vallás tekintélyének hanyatlásáról, felmutatván azokat a mozzanatokot melyek e hanyatlást igazolják. A fiókköri dalkör közbe három éneket adott elő sikerrel. A közgyűlésnek egyik főpontja volt a tisztviselői kar újra szervezése. Egyhangy választással elnök Osváth Gáborné és Lőrinczi István, alelnök Péterfi Gyula, jegyző Útő Béla és pénztáros Kiss Aladár lett. A pályátételre beadott művével Osváth Gábor esperes nyerte el a 6 korona jutalmat, a mit nyerő visszaadva, a közgyűlés 10 koronára egészített ki egy később kitűzendő pályátételre jutalmul. — Jelenvolt.

A D. F. E. f. évi márczius hó 1-én rendezett házi estélye szépen sikerült, népes volt „méltó régi nagy híréhez.“ Védnökei lelkesen támogatták: Benczédi Gergelyné, Ferencz Józsefné, Haller Rezsóné, Br. P. Horváth Kálmánné, Br. Kemény Gézáné, Mikó Imréné, Pákey Lajosné, Zsákó Istvánné. Dr. Bálint Gábor egyet. tanár, Id. Daniel Gábor főrendiházi tag, Fekete Gábor kir. táblai elnök, Ferencz József unitárius püspök, Gál Jenő kir. táblai tanácselnök, Dr. Gálly Endre nyug. honvéd főtörzsorvos, Br. P. Horváth Kálmán egyházi főgondnok, Kozma Ferencz kir. tanfelügyelő. Az egyleti pénztár javára felülfizettek: Benczédi Gergelyné 20 k., Ferencz Józsefné 20 k., Haller Rezsóné 20 k., Br. P. Horváth Kálmánné 30 k., Br. Kemény Gézáné 40 k., Mikó Imréné 20 k., Pákey Lajosné 34 k., Zsákó Istvánné 20 k., Dr. Bálint Gábor 32 k., id. Daniel Gábor 50 k., Fekete Gábor 20 k., Ferencz József püspök 20 k., Gál Jenő 37 k., Dr. Gálly Endre 30 k., Br. P. Horváth Kálmán 40 k., Kozma Ferencz 10 k., Dr. Engel Gáborné 10 k., Fangh Erzsébet 3 k., özv. Fangh Istvánné 3 k., Hegedüs Sándor 20 k., Gyulay Árpád 10 k., Lászlóczy Sámuel 2 k. Ürmössy Jenő 3 k., Székely Sándor 1 k., Dr. Lóte József 5 k., Dr. Hincz György 3 k.,

Dr. Kossutány Ignác 2. k., Dr. Ferencz József 4 k., Veress László 4 k., Gyulai László 3 k., N N. 10 kor.
Gálfi Lőrincz
pénztárnok.

Az egylet pénztárába f. é. február 21-től márczius 24-ig rendes tag-sági díjat fizettek: Br. P. Horváth Kálmánné, Br. P. Horváth Melania, Br. P. Horváth Hortenziá, Br. P. Horváth Katalin, Br. P. Horváth Eszter, Br. P. Horváth Antonia, Br. P. Horváth Ferencz A.-Zsuk 902-re. K Nagy János M.-Domb 902-re, Pap Gergely Sz.-Udvarhely 902-re, Borbély Sándor Vác 902-re, György János Temesvár 902-re, Mózes András Temesvár 902-re Borbély Sándor Vác 901—902-re, Sófalvi Gergely Ny.-Szereda 902-re, László János Bpest 902-re, Simon Ferenczné Kolozsvár, Szabó Mihály Kolozsvár 902-re, Gyulay László Kolozsvár 902-re, Patakfalvi Domokos Somogyom 902-re, Kozma Pál Kolozsvár, Unitár. egyh. község Vilonya 902-re. Létay László Temesvár 902-re, Kozma Albert Pata 902-re.

Előfizetési díjat fizettek: Szénássy Istvánné Deés 902-re, Darkó Lajos M.-Szakál 900—901-re, Móricz György M.-Sziget 902-re, Demeter Ferencz Dob-sina 902-re, Szigethy István Gy.-Fehérvár 900-ra, özv. Nagy Tamásné V.-Sz. Iván 902-re.

A maroskői f. e. pénztárába fizettek: Unitárius Egyh. község Ny.-Szt.-László 901—902-re, Bartalis József Csikfalva, Marosi Lajos Vadad, Deák Gergely Bere, Ürmösi Kálmán Sz.-Gericze, Nagy Jenő Jobbágyfalva 901-re, Unitárius Egyh. köz Szt.-Háromság. Unitárius Egyházközség Ny.-Gálfalva, Unitárius Egyh.község Ny.-Szt.- Márton, Unitárius Egyh. község Kaál, Unitárius-Egyh. község Vadad, Unitárius Egyh. község Ikland, Unitárius Egyh. község Ernye, Unitárius Egyh. község M.-Szt.-Király, Unitárius Egyh község Csók-falva, Hientz Regina Sz.-Gericze, id. Gál Ferencz, Pap Sándor Sz.-Háromság 902-re, Pethő Mózes Nyomát 99—900-ra, Vass Lajos Nyomát 902-re, Gál Elek Gálfalva 900-ra, Szakács Ferencz Kaál, György Albert Ikland, Filep Domokos Ikland 902-re, Jakab Elek Szabéd 902—903-ra, Hadnagy Dénes Csókfalva 901-re, Hadnagy József Csókfalva 900-ra, Sárosi József 902-re, Benedek János Csókfalva 97—98-ra, Horváth Miklósné M.-Vásárhely 902-re.

A Küküllőkői f. e. pénztárába fizettek: Gvidó Béláné D.-Szt.-Márton 95—97-re, Gvidó Béla D.-Szt.-Márton 902-re, Durugy András D.-Szt.-Márton 901-re, Kiss Sándor D.-Szt.-Márton 93—97-re, Kiss László M.-Sáros 97-re, Inczeff Áron M.-Sáros 99-re, Utó Lajos Dombó 902-re, Nagy Béla, Nagy Báláné B.-Szt.Miklós 901-re.

Az udvarhelykői f. e. pénztárába fizettek: Mátyás János Muzsna, Zsakó János Muzsna. Unitárius Egyházközség, Sándor Gergely, Szathmári Miklós, Kiss Jakab, Kiss Jakabné, Biró Károlyné Derzs, Unitárius Egyházközség, Bencze Dénes, Bencze Dénesné, Szabó Mózes, Török József, Dimén Domokos, Egyed Ferenczné, Kiss Jenő, Kiss Jenőné, özv. Dimén Sándorné H.-Szt.-Pál, Unitárius Egyházközség, Dombi János, Györfi István, László Károly H.-Szt.-Márton, Unitárius Egyházközség, Sándor Gergely, Kiss Mózes, Gergely Mózes H.-Abásfalva, Kovács Imre, Lőrinczi Béla H.-Keményfalva, Kádár Lajos, Sándor Gyepes, Unitárius Egyházközség, Vári Albert, Vida Sándor, Sándor Mózes Kénos, Unitárius Egyházközség, Gál József, Kiss András Recsenyéd, Vida Géza, Vida Gé-záné Lókod, Unitárius Egyházközség, Ürmösi Károly, Ürmösi Károlyné, Kiss György, Darkó Eszter k. a. H.-Jánosfalva, Unitárius Egyházközség, Péter Sándor, Péter Sándorné, Máthé Lajos, Máthé Lajosné, Barta József, ifj. Gedő Zsigmond, Szabó Mózes H.-Városta, Unitárius Egyházközség, Vass István, Nagy Gyula H.-Sz.-Péter. (Folytatása köv.)

Az egylet perselyébe ajándékoztak: Gyulay László Kolozsvár 2 kor., Sándor Jenő Kolozsvár 10 kor. Fogadják e helyen is az egylet köszönetét.

Kolozsvárt, 1902. márcz. 24. Gálfi Lőrincz pénztárnok.

Husvételra üdvözlöt küldünk olvasóinknak. Isten szentelje meg mindnyájokat és adjon szép napokat.

Unitárius könyvek. (Női imakönyv) Szivemet hozzád emelem. Irta Boros György. Csinos vászon kötés 2 kor. 40 fill. Diszes bőrkötés 6 kor. Szép bársony kötés csattal 10 kor. „Az ájtatos könyv keresztény lélekkel és mély érzéssel irányozza a hívők vallásosságát az égi megnyugvás felé, s kivált a női gyöngédség érzelmi világának fohászához ad ihletett hangot. Vn-sárnapi Ujság. „Vigasztalja a kesergőt, új életreményt kelt a csüggedőbe-magasztosabbá teszi az örvendezők örömet.” Aranyos-Vidék. „Kedves és poetikus módon mondja el az ájtatosságokat, s a szép elmékedéseken kívül imádságokat is közöl.” Pesti Hirlap. „Boros könyvében a hívő imádkozik, kinek mélységes szive van, mely könnyen emelkedik érzelmének szárnyain a magasabb tájak felé.” Székely Nemzet. „Vigaszt nyújt a szenvedőnek, reményt önt a csüggedőbe . . . Nem a felekezeti, hanem a vallásos szellem fejlesztését tüzte ki ezéjálul.” Magyar Polgár. Ünnepre, név és születésnapra és konfirmációra alkalmas ajándék

Édes otthon. Irta Garnet f. Boros Gy. Ára 1 kor. A házias élet örömeit írja le s arról beszél, hogy milyennek kell lenni a ház tájékának, meg a csendes, boldog házias életnek. Magyar Hirlap. Az érzések egész sora, a gondolatok egész legioja van egy-egy fejezetben kifejezve.

Unitárius jelesein. Ki ne ohajtaná ismerni azokat a derék nagy férfiakat, a kik az unitárius vallást és egyházat megalapították, fenntartották: János Zsigmond, Dávid Ferencz, Szentábrahám Mihály, Lázár István, Daniel Elek, P. Horváth Ferencz, Koncz János, Székely Sándor, Köröcz János, böf. Farkas Sándor, Augustinovic Pál, Kriza János, Mikó Lőrincz, Nagy Elek, Berde Mózsza, Brassai Sámuel, Ferencz József életét, működését röviden és hiven egybe foglalta és arczképpel ellátta az Unitárius kollegium irásban és képekben czimü könyv. E mellett a régi és az új kollegium hü leírását, az építész-mérnök, Pákey Lajos arczképét és életrajzát s két szép költeményt tartalmaz. Egyetlen unitárius sem nélkülözheti e diszes könyvet Ára 1 kor.

Tizenkét czikk az unitarismusról a mai unitárius fölfogást ismerteti a legjelesebb írók tollából. Ára 60 fillér.

A fejedelem és papja költői elbeszélés János Zsigmondról és Dávid Ferenczről Irta Tarcsafalvi Albert. Ára 20 fillér.

Nézetek a vallás eszméjéről Dr. Brassai Sámuel hires felolvasásai egy kötetben. Ára 2 kor. Egyleti tagoknak 1 kor. 20 fillér.

Mindenik könyv megrendelhető postautalványon az Unitárius Közlöny szerkesztőségénél.

A nők világa 2-ik száma csatolva van lapunkhoz.

TARTALOM: Az idő. Van Dyke Henry. — Feltámadás. — Krisztus és a sátán. (Krisztus monda.) Végh Mátyás. — A kollégium ünnepe. — Perédi József. — Budapesti Dávid Ferencz Egylet. Ujvári László. — Jótékonyág és buzgóság. — Egyházi és iskolai mozgalmak. — Egyleti élet és munkásság. —

Nyomatott Gámán J. örököse könyvnyomdájában Kolozsvárt.